

Liisa-Ly Pakosta
Justiits- ja digiminister

Teie 22.12.2025 8-4/10024-2
Meie : 28.12.2025 - 02

Justiits- ja Digiministeerium
Suur-Ameerika 1, 10122 Tallinn

Koopia:
Tõnu Grünberg
asekantsler

Koopia:
Tõnu Nirk
Sideturgude talituse juhataja

TÄIENDAV SELGITUSTAOTLUS

Täiendav selgitustaotlus Menetluses oleva justiits- ja digiministri määruse eelnõu „Väga suure läbilaskevõimega elektroonilise side juurdepääsuvõrgu rajamiseks toetuse andmise tingimused“ kohta. seoses määruse eelnõu rakendatavuse, tehnoloogilise käsitluse ja § 12 hulgiuurdepääsu nõuetega

Täna Teie 22.12.2025 edastatud vastuse eest minu varasemale selgitustaotlusele. Vastus aitas paremini mõista ministeeriumi seniseid kaalutlusi ning nende aluseks olevaid Euroopa Liidu õigusakte ja suuniseid.

Käesoleva pöördumise eesmärk on menetluses oleva Justiits- ja digiministri määruse „Väga suure läbilaskevõimega elektroonilise side juurdepääsuvõrgu rajamiseks toetuse andmise tingimused“ osas saada täiendavat selgust määruse eelnõu ja seletuskirja kujundamisel tehtud valikute sisemisest loogikast, nende kooskõlast Euroopa Liidu riigiabi raamistikuga ning praktilisest rakendatavusest.

Määruse eesmärk on sõnastatud tulemuspõhiselt – laiendada väga suure läbilaskevõimega (VHCN) ühenduste kättesaadavust ning suunata avalik sekkumine sinna, kus turg iseseisvalt lahendust ei paku. Euroopa Liidu lairiba riigiabi suunistes ning Euroopa Komisjoni senises praktikas rõhutatakse, et selline sekkumine peab olema mitte üksnes tehnoloogianeutraalne ja konkurentsi arvestav, vaid ka proportsionaalne ning suunatud avaliku raha tõhusale kasutamisele, eesmärgiga maksimeerida tegelikku mõju kaetavate aadressiobjektide arvule ja teenuse kvaliteedile.

Seletuskirjas viidatakse mitmetele võimalikele võrguarhitektuuridele ning rõhutatakse tehnoloogilise neutraalsuse põhimõtet, kuid samas tuuakse välja ka täpsustavaid seisukohti – eelkõige raadiolahenduste ja § 12 hulgijuurdepääsu nõuete osas –, mille siduvus, ajakohasus ja rakendatavus vajavad täiendavat selgitamist.

Mitmes Euroopa Liidu liikmesriigis on väga suure läbilaskevõimega võrke käsitlevates riigiabi- ja taastemeetmetes käsitletud traadita püsivõrke (Fixed Wireless Access, FWA) võimaliku viimase miili lahendusena olukordades, kus need suudavad täita nõutud kvaliteedi- ja töökindlusnõudeid. Euroopa Komisjoni poolt heaks kiidetud meetmetes on selliseid lahendusi käsitletud koos fiiberoptiliste võrkudega, lähtudes eeskätt tulemuspõhistest kvaliteedinäitajatest ja võrgu tegelikest toimivusparameetritest, mitte eelnevast tehnoloogilisest või spektrikorralduslikust välistusest. Selline lähenemine peegeldab Euroopa Liidu riigiabi raamistikus rõhutatud tehnoloogilise neutraalsuse ja proportsionaalsuse põhimõtteid.

Täpsustavad küsimused

1. Tulemuspõhine hindamine ja spektrikorralduse käsitletus

Palun täpsustada, kas ja millisel viisil on määruse ettevalmistamisel hinnatud võimalust tagada VHCN nõuetele vastav teenuse kvaliteet tulemuspõhise hindamise kaudu, st objektiivsete kvaliteedinäitajate (sh allalaadimis- ja üleslaadimiskiirus, latentsus, paketikaod, viivituse variatsioon ja töökindlus tiipptunnil) alusel, ilma eelneva ja absoluutse piiranguta spektrikorralduse liigi (sagedusloa olemasolu) alusel.

Eelkõige palun selgitada:

- kas ja milliseid alternatiivseid, vähem piiravaid meetmeid on kaalutud VHCN kvaliteedinõuete tagamiseks;
- miks on leitud, et üksnes tulemuspõhine kvaliteedi hindamine ei oleks piisav VHCN nõuetele vastavuse kontrollimiseks;
- millistele õiguslikele või regulatiivsetele kaalutlustele tugineb järeldus, et spektrikorralduse liik on kvaliteedinõuete tagamisel vältimatult määrav, mitte üks võimalikest vahenditest.

2. Traadita püsivõrkude tehnoloogiline areng ja häirete leevendamine

Palun selgitada, kas spektripiirangu kujundamisel on arvesse võetud, et olemas on traadita püsivõrgu tehnoloogiad, mis on spetsiaalselt loodud vabasageduste keskkonnas tekkivate häirete mõju leevendamiseks, kasutades mh koordineeritud ajastamist, interferentsiteadlikku ressursside jaotust, adaptiivset kanalikasutust ning deterministlikke QoS-mehhanisme.

Samuti palun täpsustada, kas ja millisel viisil on hinnatud selliste lahenduste vastavust VHCN kvaliteediparameetritele tulemuspõhise lähenemise kaudu, sh arvestades teenuse stabiilsust ja mõõdetavaid kvaliteedinäitajaid tavapärase sideliikluse tipptunnil.

3. Avaliku raha tõhusus ja alternatiivsete lahenduste kaalumine

Palun selgitada, kas ja millisel viisil on määruse ettevalmistamisel hinnatud erinevate võimalike juurdepääsuvõrgu lahenduste suhtelist efektiivsust, eeskätt olukorras, kus mitmed tehnilised lähenemised võivad täita samad VHCN kvaliteedi- ja töökindlusnõuded.

Palun täpsustada:

- kas alternatiivseid lahendusi on võrreldud nende potentsiaalse mõju alusel meetme põhieesmärgile – väga suure läbilaskevõimega ühenduste kättesaadavuse laiendamisele;
- kas selline analüüs on olnud osa määruse eelnõu ja seletuskirja kujundamisest või on lähtutud eeldusest, et seatud tehnilised tingimused iseenesest tagavad ka avaliku raha optimaalse kasutamise.

4. Seletuskirjas esitatud seisukohtade õiguslik staatus ja Euroopa Komisjoni kooskõlastus

Palun täpsustada:

- kas Teie vastuses viidatud Euroopa Komisjonile kooskõlastamiseks edastatud materjal hõlmas lisaks normatiivsele tekstile ka määruse seletuskirja;
- kas ja millisel määral on Euroopa Komisjon hinnanud seletuskirjas esitatud seisukohta, mille kohaselt peavad raadiolahendusega võrgud kasutama lõppkasutajaga ühendamiseks operaatori ainukasutuses olevaid (sagedusloaga) sagedusi.

Juhul kui nimetatud seisukoht ei olnud Euroopa Komisjoni kooskõlastusmenetluse sisuliseks objektiks, palun täpsustada, kas seda käsitletakse toetusmeetme siduva abikõlblikkuse tingimusena või üksnes seletuskirjalise selgitusena.

5. § 12 hulgijuurdepääsu ja füüsilise eraldamise nõuete rakendatavus

Palun täpsustada, kuidas on määruse § 12 lõigetes 1 ja 2 sätestatud hulgijuurdepääsu ning füüsilise eraldamise nõuded mõeldud rakenduma juurdepääsuvõrkude puhul, mis ei põhine liinipõhisel, füüsiliselt eraldataval fiiberoptilisel arhitektuuril.

Eelkõige palun selgitada:

- kuidas on ette nähtud tagada § 12 lõikes 2 kirjeldatud nõue „kogu sagedusspektri ulatuses“ toimuvale füüsilisele eraldamisele raadiopõhistes juurdepääsuvõrkudes;
- kuidas on hinnatud nimetatud nõuete tehnilist ja praktilist teostatavust,

arvestades määruse üldist eesmärki toetada väga suure läbilaskevõimega võrke tehnoloogianeutraalselt ja tulemuspõhiselt.

Käesolev selgitustaotlus on esitatud eesmärgiga saada terviklik arusaam määruse eelnõu sisemisest loogikast, selle rakendatavusest erinevate juurdepääsuvõrgu arhitektuuride puhul ning sellest, kuidas on määruse kujundamisel arvesse võetud Euroopa Liidu riigiabi raamistikus rõhutatud avaliku raha tõhusa kasutamise põhimõtet.

Lugupidamisega
Levikom Eesti OÜ

/allkirjastatud digitaalselt/

Tõnis Palts
Juhatuse liige

Kontakt: tel 55 0775, tonispalts@gmail.com